

Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Generalforsamling

den 18. December 1907.

Den ledende Præsident, Hofjægermester *Friis*, aabnede Generalforsamlingen med at byde de mødte Velkommene og udtalte sig derpaa saaledes:

Jeg skal efter sædvanlig Skik ved Landhusholdningsselskabets Generalforsamling begynde med at give en kort Meddelelse om de Dødsfald, der i det forløbne Aar ere indtrufne blandt Selskabets Medlemmer og andre af Landbrugets fortjente Mænd, som have haft særlig Betydning for Landbruget. Jeg skal gøre det kort, da Præsidiets flere Gange tidligere har haft Lejlighed til at udtale sig om de afdøde. Jeg skal først nævne Prof., Dr. *Rostrup*, der har været et mangeaarigt Medlem af Selskabets Bestyrelse og har vist Selskabet det Hensyn Aar efter Aar ved dets Foredragsmøder at give Meddelelser om de Erfaringer, han havde høstet i det forløbne Aar, og de Vejledninger, han har kunnet give Landbruget for at faa Bugt med alle de Angreb, som forskellige Svampe o. s. v. stadig rette paa Planteverdenen. Om hans Fortjenester ellers behøver jeg ikke at sige noget; de ere saa vel bekendte. Jeg skal dernæst nævne Gaardejer *Johs. August Fenger*, som mere end nogen anden enkelt Mand har bidraget til, at Bevægelsen kom i Gang for at indføre Tvangsakkord udenfor Konkurs, og derved altsaa har bidraget til, at der blev forelagt Rigsdagen det Forslag, der senere blev til Lov af 14. April 1905. Jeg skal endvidere nævne Gaardejer *Rasmus Dinesen*, der var en fortjent Landbruger paa sin Egn og har spillet en ikke

ringe Rolle indenfor de samvirkende Landboforeninger i Sjællands Stift. Dernæst skal jeg nævne Mejerikonsulent *Nissen Dall*, der i mange Aar fungerede som Statskonsulent paa Fyn og i det sydlige Jylland, og som var velkendt hele Landet over for denne Virksomhed. I nogle Aar efter, at Prof. Bøggild havde forladt Selskabet som Konsulent, og inden Kandidat Ellbrecht havde tiltraadt Pladsen, vikarierede *Nissen Dall* som Selskabets Konsulent. Jeg skal endvidere nævne Docent *Valdemar Striboll*, som har gjort sig bekendt ved i mange Aar at hjælpe Prof. Bang paa en fremtrædende Maade ved hans Forsøg, men navnlig har gjort sig bekendt Landet over ved sit Arbejde for, at man skulde komme ind paa andre Principer for Bedømmelsen af Malkekvæg end de hidtil raadende. Sluttelig skal jeg nævne Overretssagfører *Høegh-Guldberg*, der har indlagt sig særlige Fortjenester af Landbrugets Organisation og Administration. Hans Fortjenester ere selvfølgelig først og fremmest komne Jylland til Gode; men man tør ogsaa sige, at de ere komne hele det danske Landbrug til Gode, fordi han ikke alene virkede som Sekretær i Fællesforeningen, men fordi han bistod saa mange andre Foreninger som Sekretær. — Vi ville bevare de afdøde og det Arbejde, de have udført i Landbrugets Tjeneste, i anerkendelsesfuld Erindring.

(Samtlige Tilstedeværende sluttede sig til denne Udtalelse ved at rejse sig.)

Efter Dagsordenen meddeltes derpaa: Udfaldet af de foretagne Valg. — Sekretær *Hertel* meddelte Udfaldet af den i Bestyrelsesmødet samme Dag foretagne Optælling af Stemmesedler. Dette var saaledes: Til Præsident var Hofjægmester *F. Friis* genvalgt med 128 Stemmer. Til Medlemmer af Bestyrelsesraadet vare genvalgte Lehnsbaron *H. Rosenkrantz* med 137 Stemmer, Forpagter *Sonne* med 138 Stemmer, Prof. *Westermann* med 141 Stemmer, Kammerherre *C. Bech* med 140 Stemmer, Forpagter *O. Hoffding* med 140 Stemmer og Forstander *Jørgen Petersen* (Dalum) med 141 Stemmer. Til nyt Medlem i Stedet for afdøde Prof. Rostrup valgtes Proprietær *Grut-Hansen*, Kollekolle, med 83 Stemmer. Til Revisor var valgt *Gross. Johs. Esmarch* med 65 Stemmer. Til Medlem af Bestyrelsen for »Fond til Landmænds Uddannelse« var genvalgt Inspektør *Feilberg* med 131 Stemmer..

Ifølge Landboforeningernes Stemmeafgivning ere følgende valgte som Amtsrepræsentanter i Bestyrelsesraadet: For Hjørring Amt: Landsthingsmand, Gaardejer *Jens Sørensen*, Saksager, i Stedet for Direktør M. Nielsen, Hjørring; for Thisted Amt: Folkethingsmand, Godsejer *J. Knudsen* til Blidstrup i Stedet for Forpagter Hansen, Egebakssande; for Aalborg Amt: Folkethingsmand, Gaardejer *P. P. Pinstrup*, Godensgaard, i Stedet for Hofjægermester E. Skeel til Birkelse; for Odense Amt: Jægermester *F. H. Skov*, Tybrind; for Holbæk Amt: Proprietær *C. Hansen*, Ondløse Møllegaard; for Frederiksborg Amt: Hofjægermester *Grüner* til Dronninggaard. — De tre sidste Valg ere Genvalg.

Bestyrelsesraadet har i Dag valgt Prof. *Westermann* til Medlem af Bogudvalget i Stedet for afdøde Prof. Rostrup og genvulgt Inspektør *Leegaard* til Medlem af Belønningsudvalget og ligeledes genvulgt d'Hrr. *Gross. Wm. Smith*, *Gross. G. Hage* og Landbrugsministeriets Tilsynsførende med Landbrugets Udførselsforhold, Landbrugskandidat *R. Schou* til Medlemmer af Bestyrelsen for Korn- og Foderstofkontrollen i Kjøbenhavns Frihavn.

Sekretæren oplæste Navnene paa de i Aarets Løb indmeldte, som alle vare optagne som Medlemmer. Deres Antal var 35. — Medlemsantallet stiller sig derefter saaledes:

Ved Generalforsamlingen forrige Aar havde Selskabet	801	Medlemmer.
Optagne i Juni og December ere	35	—
	<hr/>	
	836	Medlemmer.
Afgaaede ved Døden eller udmeldte	35	—
	<hr/>	
Selskabet har altsaa den ¹⁸ / ₁₂ 1907	801	Medlemmer.

Det reviderede Regnskab for Regnskabsaaret 1. April 1906 til 31. Marts 1907 fremlagdes med tilhørende Bilag til Medlemmernes Gennemsyn. Revisorerne havde fundet Regnskabet fuldstændig i Orden, og i Bestyrelsesraadets Møde forud for Generalforsamlingen var der givet Regnskabsføreren Decharge.

Angaaende det følgende Punkt, Uddeling af de ved Maskinprøverne i 1907 tildelte Medailler, bemærkede *Præsidenten*: D'Hrr. ville allerede af et senere Punkt paa Dagsordenen, til hvilket der er leveret Bilag, have set, at der i Foraaret og Efteraaret har været afholdt en Række Maskinprøver, som

have omfattet Prøver med Radsaamaskiner til Korn og til Frø og Radrenser, og i Efteraaret tillige Kartoffel- og Roeoptagemaskiner. Udfaldet af disse Prøver har været saa heldigt, og det fungerende Udvalg har været saa tilfreds med det, at det har fremsendt Forslag til Præsidiet om at uddele en Række Medailler til flere af de fremstillede Maskiner, og Præsidiet har akcepteret disse Forslag.

Derpaa foretoges Uddeling af Medailler efter nedenstaaende Liste:

1. *H. Christoffersen*, Holeby:
 - Sølvmedaille af 1. Kl. for »Holeby«, Radrenser med Forvogn til Roer, Korn og Lucerne.
 - Sølvmedaille af 2. Kl. for »Holeby«, Roeradrenser uden Forvogn.
 - Broncemedaille for Radsaamaskinen »Holeby«.
2. *Brødrene Bendix*, Kjøbenhavn:
 - Sølvmedaille af 1. Kl. for »Saxonia« A. og B., Radsaamaskine.
 - Sølvmedaille af 2. Kl. for »Siedersleben«, Roeradrenser uden Forvogn.
3. *A. Blom & Søn*, Skanderborg:
 - Sølvmedaille af 1. Kl. for »Dan«, Radsaamaskine.
 - Sølvmedaille af 2. Kl. for en kombineret Roesaamaskine.
4. *H. C. Petersen & Co.*, Kjøbenhavn:
 - Sølvmedaille af 1. Kl. for »Hallensis«, Radsaamaskine.
 - Broncemedaille for »Stubbekøbing«, Roeradrenser uden Forvogn.
5. *A. Willemoes*, Willemoesgaard, Holstebro:
 - Sølvmedaille af 1. Kl. for en Roeoptager.
6. *P. Nielsen*, Hillerød:
 - Sølvmedaille af 1. Kl. for »Ceres« Radsaamaskine.
7. *Ole Sørensen & Co.*, Kolding:
 - Sølvmedaille af 2. Kl. for Rud. Sachs Radsaamaskine. Klasse 4 A.
 - Sølvmedaille af 2. Kl. for Rud. Sachs Radsaamaskine. Klasse 6.
8. *W. Langreuters Efterfølger*, Kjøbenhavn:
 - Sølvmedaille af 2. Kl. for Radsaamaskinen »Langreuter«.
 - Sølvmedaille af 2. Kl. for »Langreuter«, Roeradrenser uden Forvogn.
9. *Axel Malmquist*, Kjøbenhavn:
 - Sølvmedaille af 2. Kl. for Radsaamaskinen »Miranda«.

10. A. Jacobsen, Fraugde:
Sølvmedaille af 2. Kl. for en Roeradrenser uden Forvogn.
11. H. Th. Buchtrup, Randers:
Sølvmedaille af 2. Kl. for kombineret Roesaamaskine og Radrenser »Keiser«.
Broncemedaille for en Roeoptager.
12. Maskinfabrikant Petersen, Birkum:
Broncemedaille for en Roeradrenser uden Forvogn.

A. Beretninger.

Om Selskabets almindelige Virksomhed afgaves følgende Beretning af Sekretær Hertel: Det er om Selskabets daglige, stadig tilbagevendende Virksomhed, saaledes som den manifesterer sig i Udgivelsen af Skrifter og Afholdelsen af Foredrag, i Uddannelse af Lærlinger og Tildeling af Understøttelser m. v., jeg skal have den Ære at give en kort Meddelelse. Først skal jeg da bemærke, at Medlemmerne som sædvanlig have modtaget Tidsskrift for Landøkonomi og Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, Landøkonomisk Aarbog, Aarsberetningen og Konsulentberetningen, samt at Selskabet ved Ministeriets Velvilje i Januar Maaned kunde omsende Prof. Boas' Pjece »Om Oksebremser og Midlerne til dens Udryddelse«. Manuskriptet til et nyt Landboskrift om Planteformælingsarbejdet af Bestyrer Vestergaard, Abed, er afleveret til Sætning. Selskabet havde haabet i indeværende Aar at faa udgivet 6. og sidste Bind af »Landbrugets Udvikling i Danmark fra 1835 til Nutiden«, men da Hr. Forstander Tuxen, der skriver Bindet, i Aarets Begyndelse tiltraadte Stillingen som Forstander for den Classenske Agerbrugsskole paa Næsgaard, har Hr. Tuxen endnu ikke naaet at faa afsluttet Manuskriptet. — Af Skrifter er der til Selskabets Medlemmer, til 7 Bibliotheker og Laanebogsamlinger, til uden- og indenlandske Selskaber og andre uddelt ca. 6000 Bind. — Af Foredrag er der afholdt 4 i Aar.

For Tiden tjener der under Selskabet 43 Landvæsenso- og 6 Foderlærlinger. Som det vil erindres, blev Lønningerne for de første fra 1. Novbr. i Fjor forhøjede til 150, 200 og 250 Kr., og paa Bestyrelsesraadmødet i Oktober Maaned i Aar blev det vedtaget at forhøje Foderlærlingernes Løn-

ninger til 175, 200 og 250 Kr. Sidste Gang, Foderlæringerne modtog Forhøjelse, var i 1894, da Lønningerne sattes til 120 Kr. for 1., 160 Kr. for 2. og 200 Kr. for 3. Læreaar. I Fjor vedtoges det at søge oprettet en nærmere Forbindelse mellem Selskabet og dets Læresteder, og som Selskabets Tillidsmand hertil har Præsidiet i Aar valgt Forstanderen paa Næsgaard, Hr. S. C. A. *Tuxen*, der paa Selskabets Vegne efterhaanden skal besøge Lærestederne, knytte Forbindelse med Læringerne, afgive sit Skøn over, hvor vidt et Lærested særlig egner sig til 1., 2. eller 3. Aars Læringer o. s. v. Det var Hr. Tuxens Hensigt i Løbet af afvigte Sommer at besøge Lærestederne i Maribo Amt, og i Juni Maaned paakaldte Selskabet d'Hrr. Husbonders velvillige Imødekommen over for dets Repræsentant. Paa Grund af Travlhed ved Landbrugsskolens Ombygning m. v. fik Hr. Tuxen imidlertid kun Lejlighed til i Sommer at besøge enkelte Læresteder. Ogsaa i Aar har Selskabet for Midler af Julius Skrikes Stiftelse sendt nogle af de flinkeste udtjente Læringer til Landbrugsskoler, og med Bestyrelsen for Dansk Landbrugsmuseum og Landboskolen ved Lyngby forhandler Selskabet for Tiden om Oprettelsen af et Maskinkursus ved den permanente Redskabs- og Maskinudstilling for dets 2. Aars Læringer og andre.

Af Understøttelser har Selskabet i det forløbne Aar ydet følgende: Færø Amt har modtaget 420 Kr. af Konferensraad Hansens Legat og La commission internationale d'agriculture det sædvanlige Aarsbidrag af 100 francs. 200 Kr. er til delt Fru mag. scient. *S. Rostrup* og Statskonsulent *P. A. Mørkeberg* henholdsvis til entomologiske Undersøgelser paa Planteavlens Omraade og Udarbejdelsen af Familjestambogsføringen. Til Studium paa Landbohøjskolen er der tilstaaet Islænderen *I. Gudmundsson* 100 Kr. og Landbrugsstuderende *H. E. Hansen* 192 Kr. af Buus' Legat. Af Midler fra Julius Skrikes Stiftelse er der paa Forslag af og gennem Selskabet ydet følgende Tilskud og Understøttelser: til Undersøgelser vedrørende Ordning og Bearbejdelse af Dyrkningsforsøg med Landbrugsplanter har Statens Planteavlsudvalg modtaget 600 Kr. og til Undersøgelser af ældre Græsmarker 400 Kr., Statskonsulent *Hørlyck* har modtaget 500 Kr. til Rejser for at undersøge Forholdene med Hensyn til Afsætning af Ost i Udlandet og Landbrugskonsulent *Gudmundsson* 400 Kr. til afsluttende Under-

søgelse vedrørende Husdyrracerne paa Island; endelig har »Foreningen til Oprettelse af Landbrugskolonier for fattige Børn« modtaget det sædvanlige Tilskud af 700 Kr. — Af Hædersbelønninger for Landboflid er der uddelt 3 i indeværende Aar, nemlig til Gaardmand L. P. C. Søndergaard i Skanderborg Amt, Husmand H. P. Petersen ligeledes i Skanderborg Amt og til forhenv. Gaardejer Chr. Sørensen Holmgaard i Hjørring Amt. Endelig er der uddelt 2 Portioner af Godsejer Schmidts Legat, nemlig til forh. Forpagter Perch Nielsen, Bækkeskov, og til Husejer C. H. Knudsen, Fodslette.

Foruden de 3 Sølvbægere, der ere uddelte, er det endvidere paa Indstilling af Selskabets Belønningsudvalg vedtaget at tildele Gaardejer Niels Kristensen, Petersborg, Ølgod Sogn, Selskabets største Sølvbæger i Anledning af hans Fortjenester ved Oprettelsen af det første Andelsmejeri i Hjedding for 25 Aar siden. Tre Navne ere særlig knyttede til dette: Stilling Andersen, der blev den første Andelsmejeribestyrer i Danmark, Niels Hansen Udt, der skrev Andelsmejeriets Love paa saa god en Maade, at de kunde tjene kommende Andelsmejerier som Rettesnor, og Niels Kristensen, der fremskuende og energisk udførte Hovedarbejdet med at virke for Tilslutning til og Oprettelsen af Andelsmejeriet. For dette Arbejde, der sikkert udfylder Bestemmelserne i Belønningsreglernes § 6, at det har virket til Gavn for det danske Landbrug i Almindelighed, vil Hr. Niels Kristensen som sagt modtage Selskabets største Sølvbæger.

De af Selskabet røgtede Virksomhedsgrene ere gaaede deres rolige Gang i Aarets Løb.

Beretning om »Fond til Landmænds Uddannelse«. Beretning om Fondens Virksomhed i det 38. Forretningsaar, 1907, aflagdes af Kassereren, Landbrugskandidat *H. C. Larsen*: Til de ledige Stipendier indkom der 22 Ansøgninger, som alle gik ud paa, at Vedkommende var uformuende og ønskede Understøttelse til Studium ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole for derefter at søge Ansættelse som Lærer ved en Landbrugsskole, som Konsulent eller i en lignende Virksomhed. Der blev tilstaaet 7 Ansøgere Understøttelse paa 15 Kr. maanedlig i 8 Maaneder. Understøttelserne ville til sammen udgøre 840 Kr., og da der var 841 Kr. 58 Øre til

Raadighed, vil der blive et Overskud af 1 Kr. 58 Øre at overføre til næste Aars Regnskab.

Beretning om Mejerikonsulentvirksomheden. Til den omdelte trykte Beretning knyttedes følgende Bemærkninger af Mejerikonsulent *G. Ellbrecht*: Da min Beretning foreligger trykt, skal jeg ikke komme nærmere ind paa den nu, men jeg vil blot give nogle Meddelelser om det første Arbejde, jeg udførte i Selskabets Tjeneste, nemlig en Rejse til Færøerne for at starte en Mælkeforsyning i Thorshavn. Jeg indsendte i sin Tid til Præsidiet en meget udførlig Beretning og mente allerede den Gang, at den Sag vilde gaa i Orden nogenlunde snart; men jeg indsaa, at for at der overhovedet skulde kunne startes en Mælkeforsyning, var det ikke alene nødvendigt at skaffe Mælken de bedste Produktionsforhold, men ogsaa at lette Transportforholdene. Færøerne ere smaa Øer, og Transporten maa foregaa pr. Skib fra den ene til den anden, og denne Transport er meget vanskelig. Det vilde derfor være nødvendigt at oprette en Motorbaadsfart i Forbindelse med Mælkeforsyningen. Jeg kalkulerede, at 10—12,000 Kr. vilde være tilstrækkeligt til det hele. Sagen kom ogsaa temmelig godt frem, og ved Hjælp af flere fremragende Mænd deroppe blev der startet et Aktieselskab og Aktietegning udbudt. Imidlertid trak Sagen hen, og man mente, at den vilde dø fuldstændig. Men i Sommerens Løb kom den op igen, og nu er den saa vidt fremme, at man tænker paa at anskaffe en større Motorbaad til 20,000 Kr., og ved Siden af at oprette en Mælkeforsyning, saaledes at Aktiekapitalen skulde blive 40,000 Kr. Hvis man ikke allerede har gjort det, vil man indgive et Andragende til Postvæsenet om at faa som Understøttelse et Laan paa 6000 Kr. og 4000 Kr. hvert Aar for at besørge Posten fra Thorshavn ud til de omliggende Øer. Man mente, at naar man saaledes havde en fast aarlig Sum, kunde man lettere faa Færingerne til at gaa med. Der har staaet i Bladene, at Sagen er gaaet i Orden; det er den ikke; først i næste Uge holdes det afsluttende Møde. — Ved Konsulentmødet holdt jeg et Foredrag om Maskinmalkning, et Foredrag, der synes at have vakt en Del Opmærksomhed ude i Landet. Jeg skal ikke her komme nærmere ind paa Malkemaskinen, men kun pointere, at jeg ved mine Foredrag har holdt fast paa, at de smaa For-

søg, jeg har gjort, kun have været rent elementære Fingerpeg i Retning af, hvad man muligvis kunde vente. Paa de stadige Spørgsmaal, jeg faar om Malkemaskinen og dens Brugbarhed, henviser jeg stadig til, at man skal være taalmodig, at man ikke maa gaa for stærkt frem og under alle Omstændigheder vente, indtil de Forsøgsresultater foreligge, som Forsøgslaboratoriet vil komme til ved at foretage Prøver med tre Maskiner.

Præsidenten: Jeg maa maaske gøre den Bemærkning, at der foreløbig kun er gjort Forsøg med to Maskiner. En er undersøgt, en anden undersøges og en tredie er under Opstilling. Maskinerne synes i Virkeligheden at være Fuldkommenheden ret nær, saa der næppe er Tvivl om, at de snart kunne blive tagne i almindelig Brug.

Beretning om Prøver med Landbrugsredskaber og -Maskiner. Statskonsulent *Birk:* Jeg har ikke meget at bemærke udover, hvad der staar i den trykte Beretning. Vi have i Aar faaet Bevillingen til Redskabs- og Maskinprøverne forhøjet med 2000 Kr., saaledes at den atter er kommet op paa det oprindelige Beløb, hvorved det har været muligt at gøre Prøverne mere fyldige. Som det allerede blev sagt ved Præmieuddelingen, fik vi i Foraaret gennemført to store Prøver med Radsaamaskiner og Radrensere og senere, om Efteraaret, Prøver med Maskiner til Optagning af Kartofler og Roer. De førstnævnte Prøver omfattede 18 Radsaamaskiner og 18 Radrensere og 2 kombinerede til begge Dele; derimod var der ved Prøverne i Efteraaret anmeldt 3 Kartoffeloptagere og 5 Roeoptagere, men der kom kun 3 af hver. Jeg skal blot bemærke, at medens Radsaamaskinerne gennemgaaende vare gode, stillede det sig mere tvivlsomt med Radrenserne. Kartoffeloptagemaskinerne have ikke været saa gode, at man har ment at kunne uddele Præmie eller Medaille til nogen af dem, heller ikke den af Konsul Lauritzen i Esbjerg udsatte Præmie paa 300 Kr., da den skulde gives til den bedste, praktisk brugbare Kartoffeloptagemaskine, medens de Maskiner, der bleve prøvede, kun kunde bruges paa meget lette Jorder, hvorimod de svigtede i fugtig og haard Jord. Man mente det derfor urigtigt ved en Præmiering af disse Maskiner at lokke Folk til at købe dem, skønt de nok kunne bruges, naar Jorden er

let og tør. Hvad Roeoptagemaskinerne angaar, stiller det sig saaledes, at man har en god Optager til Kaalrabi, men dertil indskrænker deres Anvendelse sig ogsaa væsentlig. Til runde Roer kan man ogsaa bruge dem, derimod ere de ikke brugelige til Runkelroer og Sukkerroer. Det er særlig Toppen, der volder Vanskeligheder; Overgangen ved Halsen af Roen er for tyk og Roen staar for lavt i Jorden. Der er kommet en Maskine, som er praktisk brugelig til Sukkerroer, men den har ikke deltaget i Prøverne; det lod sig ikke gøre, fordi Prøverne af Hensyn til den lette Jord bleve foretagne i det nordlige Jylland, og dér kunde Sukkerroerne ikke vokse. Man har gjort Forsøg paa at dyrke dem dér, men det er ikke lykkedes. Derimod har Maskinen været prøvet paa Gaarde paa Lolland og Falster; det er en svensk Maskine, som er meget kostbar — den koster 1300 Kr. —; men det synes dog, som om den har en Fremtid for sig, fordi det er et Arbejde, som det gælder om at faa gjort, selv om Maskinen er dyr baade i Arbejde og i Anskaffelse.

Om Statens Planteavlsudvalgs Virksomhed forelaa en udførlig trykt Beretning, der ikke gav Anledning til nogen Udtalelse.

Landbrugsministeriets Konsulent i Agrikulturkemi, Prof., Dr. phil. *K. Rørdam*, holdt derefter det oven for (se Side 145 og følg.) refererede Foredrag om den agrikulturkemiske Virksomhed m. m. i 1907.

Meddelelse om Selskabets Kontrol med Korn og Foderstoffer i Kjøbenhavns Frihavn i Aaret 1907 ved Inspektør *James Høyer*. Af Inspektør Høyers Foredrag, der senere vil fremkomme trykt i Kontrollens Beretning, anføres her kun den Del, der gav Anledning til Diskussion.

Inspektør *James Høyer*: Jeg skal ganske kort omtale en anden Foderkage, som i Sommer paa en mindre heldig Maade henlede Opmærksomheden paa sig, nemlig Jordnødkagerne. Der anvendes jo til Tider en Del af disse Kager, men man er ganske naturlig blevet noget ængstelig som Følge af et Tilfælde, hvor Kvæget blev sygt efter at være fodret med dem. Sagen er ganske sikkert bekendt for d'Hrr., og de erindrer, at

Kørne satte af paa Mælkeydelsen, tabte Ædelysten og bleve syge. Da man ophørte med at fodre med Jordnødkager, rettede Dyrene sig. Jeg erindrer ikke, om der indtraf Tilfælde med dødelig Udgang; jeg tror det dog ikke. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa den Side af Sagen; den er jo allerede fremdraget af Prof. Rørdam, hvis Udtalelser om Sagen jeg paahørte med stor Interesse. Jeg ønsker kun at præcisere Kontrollens Stilling til denne Kage; jeg tror nemlig, at Kontrollen har givet Certifikat paa et lille Parti af disse Kager. Kontrollens Hverv bestaar jo i at bedømme et Foderstofs Tilstand ved Hjælp af Synet, Lugten og, om fornødent, Smagen. Kan Kontrollen ikke ved disse Midler konstatere Tilstedeværelsen af fremmede Indblandinger, Surhed, Brankethed, Mug, Skimmelsvamp eller anden Usundhed, maa Kontrollen slutte, at paagældende Foderstof er i god, sund Kondition. En intimere Bedømmelse er et Arbejde, som kommer ind under kemiske og mikroskopiske Undersøgelser, som ligge udenfor vor Competence. Det vil heraf forstaas, at Kontrollen kan komme i det Tilfælde at maatte give rent Certifikat for en Vare, som senere ved Fodring ude i Landet kan give mindre heldige Resultater. Det har jeg peget paa før, naar Folk have beklaget sig over Varen og ved Fodringen have fundet bitre Stoffer og lignende ved den. Det maa Kontrollen præcisere, at Kontrollens Arbejde ender, naar vi ikke kunne paapege nogen Fejl med de Hjælpe midler, vi have. Denne Sag med disse daarlige Kager, som var fremme, har jeg fulgt med Interesse. Der kommer hyppig Jordnødkager til Frihavnen, og netop disse Kager, som der har været saa megen Tale om, kunde jeg ikke paa nogen Maade finde noget paafaldende ved; de havde rigtignok, som Prof. Rørdam bemærkede, en svag Tendens til harsk Lugt, men ikke i den Grad, at jeg turde forsvare at kassere dem. Vi faa ofte Palmekager til Frihavnen med endnu mere udpræget Lugt, skønt det altid er gode Varer.

Jeg har berørt dette Spørgsmaal her i Dag, fordi det har Interesse for Kontrollen at blive vejledet saa meget som muligt paa dette Omraade. Man kan forsvare at kassere en Kage, naar man kan paapege en vis Grad af Harskhed; men det er uhyre vanskeligt for Kontrollen at sætte Grænsen. Nægte at give rent Sundhedspas for en Vare, som i almindelig Forstand

maa anses for en god, sund Handelsvare, og som enhver Fagmand ved ydre Bedømmelse maa anse for fejlfri, kan Kontrollen selvfølgelig ikke, lige saa lidt som Kontrollen kan indlade sig paa at tage noget Forbehold i Certifikatet; det tør vi ikke, da det vilde skade Handelen i betydelig Grad, thi saa vilde Køberen sige: Dette Certifikat er værdiløst; og saa laa Købmanden der med Kagerne. — Der er Tegn til, at Kagerne i Aar skulle blive noget bedre, men med de Erfaringer, jeg har paa dette Omraade, tør jeg ikke raade til at bygge for meget paa de foreløbige Sendinger; det kan være, at de nu sende det bedste de have, og at det daarligere vil komme frem senere.

Professor *Rørdam*: Jeg vil gerne et Øjeblik komme tilbage til Jordnødkagerne. Jeg er fuldstændig overbevist om, at der fra Kontrollens Side i saa Henseende er handlet komplet rigtigt. Som jeg allerede gjorde opmærksom paa i mit Foredrag, havde Kagerne ingen ydre synlige Tegn paa at være fordervede; men saa meget vigtigere er det for vedkommende Laboratorium, der har Sagen til Undersøgelse, at være klar paa, hvad det gør, og ikke nøjes med vedtagne Metoder og sige: Saadan og saadan ere de Jordnødkager, vi ellers have faaet, hvad Grund er der saa til at lægge Jordnødkagerne for Had? Naar man bestemt kan paavise, at de under visse Omstændigheder ere giftige, nemlig naar de indeholde fri Fedtsyrer, saa er der Anledning til at tage Reb i Sejlene. Men en Kemiker kan ikke afgøre disse Ting alene; det maa der baade en Kemiker og en Fysiolog til at tage sig af. Naar man ser paa Sagen i sin Helhed, var det jo dog ikke saaledes, at man blot malede Fanden paa Væggen m. H. t. Jordnødkagerne, men der foreligger mere eller mindre anselige Forgiftningstilfælde, hvor man ikke har kunnet paavise andet, end at det var de store Mængder fri Fedtsyrers Skyld; og det kan man ikke se uden videre, det kan kun en Laboratorieundersøgelse paavise. Laboratoriet har derfor en Pligt til at gøre de Paagældende opmærksomme derpaa.

Inspektør *James Høyer*: Kan man ikke pege paa en Maade, hvorpaa man hos os kunde gøre en fyldigere Bestemmelse af Kagernes Indhold ved at pulverisere dem, opløse dem i Vand o. s. v.? Vi ere beredte til at gøre, hvad vi kunne, naar vi faa Midlerne til at gøre det. (Prof. *Rørdam*: Det er ikke let

paa staaende Fod at sige, om der er noget at gøre i denne Retning.)

I sit Foredrag havde Inspektør Høyer slaet til Lyd for at anvende Bomuldsfrømel i højere Grad end hidtil. I den Anledning bemærkede:

Jægermester *Sporon-Fiedler*: I Modsætning til Inspektør Høyer finder jeg det fornuftigt, at Landmændene stille sig skeptiske overfor Bomuldsfrømelet, thi naar Melet udbydes billigere eller i hvert Fald ikke til højere Priser end Bomuldsfrøkager, har man Lov til at være mistænksom overfor Amerikanerne og tro, at det ikke er af lutter filantropiske Hensyn, de knuse Kagerne for os. Derfor er det fornuftigt at tage Kagerne hele hjem og knuse dem selv. Landmændene holde ogsaa mere af de grove end de fine Kager, fordi man derved er bedre garanteret imod Forfalskning. Der er jo altid Træstof i de maledede Kager, men hvor meget véd man ikke. Man kan ikke gaa ud fra, at de, inden de presse Massen, blande Forfalskninger i, thi saa fik de jo mere at presse, og det kunde jo ogsaa være, at den ikke gik; men det er ikke umuligt, at der paa Vejen fra dem, der presse Kagerne, til os, der skulle fodre med Melet, kan blive tilsat forskellige Ting, der ikke ere gavnlige, men skadelige. Og det koster jo ogsaa Penge at male det; Landmændene kunde derfor bedre forstaa, om Melet var dyrere end Kagerne.

Inspektør *Høyer*: Der maa foreligge en Misforstaaelse i Jægermesterens Oplysninger om Priserne. For det første véd jeg af min Praksis, at Priserne altid have været 20—40 Øre dyrere pr. 100 Pd. for Melet, og Noteringen for 2 Aar tyder paa det samme. Bomuldsfrøkager noteredes i Januar 1906 til 6 Kr. 65 Øre; da manglede vi Melet herhjemme, det noteredes ikke; men i April noteredes Kagerne til 6 Kr. 30 Øre, Melet til 6 Kr. 50 Øre, i Juni: Kagerne til 6 Kr. 70 Øre, Melet til 6 Kr. 80 Øre, i Oktober: Kagerne til 6 Kr. 65 Øre og Melet til 6 Kr. 70 Øre. I Aar er der kun kommet Mel én Gang hertil nu for nylig, og Noteringen var da 6 Kr. 60 Øre, medens Kagerne kostede 6 Kr. 25 Øre. Der maa altsaa ligge en Misforstaaelse til Grund for Opgivelsen om, at Melet er billigere.

Dr. *Orla Jensen*: Jeg er tilbøjelig til at tro, at Melet er billigere, og at det kommer af, at det er ekstraheret med Svovlkulstof, saa at det indeholder mindre Fedt.

Inspektør *Høyer*: Jeg véd, at Melet er dyrere her end Kagerne. At nogen skulde sælge det til andre Priser, end offentlig noteres, er jo tænkeligt, men jeg véd det ikke, jeg skal undersøge Sagen nøjere.

Redaktør *Bing*: Prof. Stein har i sin Beretning i flere Aar udtalt, at han ikke forstod, hvorfor Landmændene ikke anvendte Mel i Stedet for Kager. Han kunde vel forstaa, at der var den samme Frygt m. H. t. Bomuldsfrømel som der var overfor fine Hvedeklid, idet der med Finheden kom større Sandsynlighed for Forfalskning. Men ligesom han mente, at fine Klid vare et bedre Fodermiddel end grove, sagde han, at Landmændene vilde staa sig ved Melet.

Statskonsulent *Birk*: Ere de Skibe, hvori Majsens transporteres, altid de samme, eller er det forskellige Skibe? Hvis det var de samme Skibe, var det jo muligt at indrette sig paa at kaste den Majs, der bliver varm, hvilket jo altid vil være Tilfældet med den Majs, der ligger omkring Maskinrummet.

Inspektør *Høyer*: Det er altid forskellige Skibe, saa der er intet at gøre. Vi have opnaaet, at Majsens lægges i de yderste Rum længst fra Maskinen; men kommer der fuld Last, hænder det ogsaa, at den kommer til at ligge op ad Maskinen.

Statskonsulent *Birk*: Er det ikke tænkeligt, at der kunde gøres noget ved Hjælp af Luftcirkulation.

Inspektør *Høyer*: Nej, ikke saa længe Skibene bruges til Forsendelse af alt muligt andet end Majs, Stykgods, Træ o. s. v.

Professor *Bøggild*: Maa jeg oplyse om Mel, at der uden Tvivl er to Slags i Handelen; den ene, som Dr. Orla Jensen talte om, er en ekstraheret Vare, som nærmest er fedtfri; men endvidere er der særlig i Norge i Handelen Mel, som alene er knust; det er Kager, som have passeret et eller andet Knuse-redskab. Det er mig bekendt, at i hvert Fald enkelte store Afskibere nødvendig ville sælge Kager, med mindre man tager 10 pCt. Mel med det samme, fordi de ville have Afsætning paa de Kager, der ere gaaede i Stykker, saa de ikke kunne sælge dem som Kager. I saa Tilfælde bliver Analysen den samme for Mel som for Kager. Jeg véd f. Eks. fra en stor jysk Foderstofforretning, en Andelsforretning, som indfører baade Kager og Mel, at i Jylland vilde de ikke have Melet til samme Pris som Kagerne, fordi de fra gammel Tid vare vant til at mene, at man skal være forsigtig med Melet af Hensyn til Forfalsk-

ninger. Det var en fuldt forstaaelig Ting tidligere, da de ikke fik Varerne gennem deres eget Selskab; da kunde der muligvis være noget at risikere, saa at Analysen var ét og Varen noget andet.

Inspektør *Høyer*: Efter min Erfaring kommer her kun knuste Kager; det kan man se paa Melet; det er saa groft malet, at der ikke kan være Tale om, at det er ekstraheret Mel, og man kan ogsaa se det ved, at naar man knuser en Kage, faar man samme Stof frem, som det, der kommer fra Amerika.

B. Meddelelser fra Præsidiets.

Prisopgaverne vedrørende:

- a) Midler til Bekæmpelse af Svinets Stivsyge og
- b) Bygningen af en Ajlekumme.

Præsidenten: Hvad det første Punkt angaar, har Sekretær Hertel allerede givet Meddelelse om, at den Besvarelse, som Dyr læge Østergaard af Randers har givet, er blevet kendt værdig til Præmien; den foreligger allerede trykt og vil blive omsendt til Medlemmerne i de allerførste Dage af det ny Aar.

M. H. t. det andet Punkt, om Bygningen af en Ajlekumme, indkom der ogsaa en Masse Projekter og Forslag i Anledning af den udsatte Prisopgave; men Udvalget, som havde Sagen til Bedømmelse, mente ikke at kunne forsvare at indstille nogen af Besvarelserne til at blive anerkendt, saa at den udsatte Præmie ikke kunde uddeles. Medens Præsidiets havde under Overvejelse og forhandlede med Bedømmelsesudvalget om, hvor vidt man skulde stille Opgaven paany, blev det Præsidiets bekendt, at der fra Statens Forsøgsstation for Plante-kultur forelaa Meddelelse om Undersøgelser, der vare blevne foretagne i 2 à 3 Aar over de Forhold, som særlig skulde omhandles i Prisopgaven, nemlig hvorledes Ajlen havde været konserveret efter Ajlekummens forskellige Bygningsmaader. Denne Meddelelse indeholdt meget interessante Oplysninger, og Præsidiets var enigt om, at man under ingen Omstændigheder skulde udsætte Prisopgaven paany, inden denne Beretning var trykt. Imidlertid drøftede vi Sagen i Bestyrelsen, og Bestyrelsesraadet fraraadede under alle Omstændigheder at gentage Prisopgaven, men anbefalede, at man skulde stille Op-

gaven til en dertil udpeget særlig kyndig Mand og anmode ham om at give Meddelelse om, hvordan man helst skal bygge en Ajlekumme. Det vil eventuelt ogsaa ske, naar den omtalte Beretning kommer til at foreligge. Vi havde 600 Kr. til Disposition til Prisopgaven, og da dette Beløb nu ikke blev anvendt til Præmie, stilledes det til Disposition til Trykning af den omtalte Beretning, som er modtaget fra Planteavlsudvalget.

Indstilling vedrørende det meteorologiske Institut. Sekretær *Hertel*: Jeg skal tillade mig først at genkalde i d'Hrr.s Erindring, at Landhusholdningsselskabet tidligere, inden meteorologisk Institut blev oprettet, havde en Del med disse Forhold at gøre. I Sommeren 1860 oprettedes, paa Landhusholdningsselskabets Foranstaltning og paa dets Bekostning, meteorologiske Stationer, og Selskabet nedsatte en meteorologisk Komité, bestaaende af Prof. Jørgensen samt Docenterne Fjord og Julius Thomsen. Iagttagelserne gjaldt særlig Varme- og Fugtighedsforholdene, og Resultaterne af Observationerne bekendtgjordes »i de offentlige Tidender«. I 60'erne begyndte Selskabet tillige Undersøgelser over Skovenes Indvirkning paa de klimatiske Forhold, navnlig paa Regnmængden. I 1873 begyndte Meteorologisk Institut sin Virksomhed, og Landhusholdningsselskabet indstillede derfor sine meteorologiske Iagttagelser. Da der i Foraaret skete Direktørskifte i meteorologisk Institut ved Direktør Adam Paulsens Død, henlede Prof. Oppermann Landhusholdningsselskabets Opmærksomhed paa, at det vilde være ønskeligt, om Instituttet blev udvidet saaledes, at det kunde tage en Del Landbrugsspørgsmaal op til Undersøgelse, og da Selskabets Præsidium var enigt med Prof. Oppermann heri, satte det sig i Bevægelse for at faa Spørgsmaalet nærmere undersøgt gennem et Udvalg, bestaaende af Lehnsbaron *Rosenkrantz*, Prof. *Oppermann* og Afdelingsbestyrer ved meteorologisk Institut *Willaume-Jantzen*. Dette Udvalg fremkom med en Indstilling, hvori det paaviste en Række meteorologiske Iagttagelser, som kunde være til Gavn for Landbruget. Selskabet kunde tiltræde Udvalgets Betænkning, og paa Grundlag af denne fremkom Selskabet derfor, efter at have suppleret den paa væsentlige Punkter, med en udførlig Indstilling til Landbrugsministeriet, hvor man paapegede Ønskeligheden af at udvide de meteorologiske Observationer paa mange Omraader og bad

Landbrugsministeriet, hvis det tiltraadte Selskabets Betænkning, da at lade denne gaa videre til Marineministeriet, under hvilket meteorologisk Institut henhører.

Jeg skal kort nævne, hvad Indstillingen gik ud paa: Selskabet gjorde først opmærksom paa, at visse Sider af Landets og de forskellige Egnes almindelige Klima trænge til at undersøges fyldigere end hidtil. Dette gælder om Vindstyrken, Vindretningen, Solskinnet og Luftens Fugtighed, alt særlig i de 7 Maaneder April—Oktober, der have størst Betydning for Jordbruget. Endvidere er der i det lokale Klima en Række Spørgsmaal af fremragende Vigtighed, som endnu for en stor Del vente paa deres Løsning. Som saadanne Spørgsmaal kan fremhæves: Hvorledes virker Terrænet paa Vindstyrken? Hvor skraat blæser Vinden nedad? Kan en Luftstrøm, der er koldere eller varmere end Jordluften, paavirke dennes Temperatur, og hvilken Betydning har i saa Henseende Terrænets Heldningsgrad og Heldningsretning, Jordbundsdækket, Jordarten og Jordens Lejringsmaade? Hvorledes paavirktes Nedbørsforholdene (Regnmængde, Nedbørsdagenses Antal) af Terrænet? Hvorledes varierer den Lysmængde og Varmemængde, Solen tilfører Jordoverfladen, med dennes Heldningsgrad og Heldningsretning? Hvorledes virker det aabne Hav og Havbugter paa det omliggende Land m. H. t. Varme, Nedbør, Luftfugtighed og Blæst? Hvilken Virkning have Søer paa de samme Omraader? o. s. v.

Det stod Selskabet klart, at hvis disse og lignende Spørgsmaal skulde løses paa en for Jordbruget tilfredsstillende Maade, vilde der kræves ikke blot større Arbejdsrum end de, der nu ere til Raadighed paa det meteorologiske Institut, og Ansættelse af en jordbrugskyndig Mand, men det vilde ogsaa være nødvendigt, at man søgte at bevare et passende Antal godt beliggende og godt fordelte klimatologiske Stationer, der burde opretholdes som faste gennem Tiderne uden Brud paa Iagttagelsesrækkerne. Yderligere vilde det være nødvendigt, at den lidet omfattende og meget kortfattede Offentliggørelse af de meteorologiske Data, som nu finder Sted, afløstes af hyppige, populære, men instruktive klimatologiske Meddelelser, der gennem Bladene fik en saa vid Offentliggørelse som vel muligt. — Endelig gjorde Selskabet opmærksom paa den Betydning, som Udgivelsen af et videnskabeligt meteorologisk Tidsskrift

vilde have, ligesom det maatte anses for meget ønskeligt, om Vejrtjenesten ved det meteorologiske Institut kunde blive udvidet, særlig i Høsttiden, saaledes at Meddelelserne fra Instituttet i Løbet af nogle faa Timer kunde være kendte over hele Landet af Landmændene.

Slagterikonsulentvirksomheden. Lehnsgreve *Wedell*: Det vil maaske være d'Hrr. bekendt, at for en Aarrække siden, i 1894, fremkom der paa et Bestyrelsesmøde Ønsket om at faa en Konsulent for Svineslagterierne, og dette Ønske blev modtaget med stor Velvillie fra alle Sider. Man bestemte sig da for, efter at have overvejet Sagen nærmere, at nedsætte et Udvalg, som ogsaa fremkom med et særdeles udførligt og udmærket Forslag om at faa en saadan Konsulent ansat. Præsidiumet indgik da paa Landhusholdningsselskabets Vegne med et Andragende til Indenrigsministeriet om at faa Midler anviste til en saadan Konsulents Uddannelse og Lønning. Det kunde imidlertid Ministeriet ikke gaa ind paa, og man maatte derfor søge anden Udvej. Man bestemte sig da for at sammenkalde et stort Slagterimøde, hvor Præsidenterne for Landhusholdningsselskabet ogsaa vare til Stede. Der mødte Repræsentanter for 25 Slagterier, og af disse 25 vare de 17 enige om, efter Landhusholdningsselskabets Forslag, at tilvejebringe Penge til en saadan Konsulents Uddannelse og Lønning i Forening med Landhusholdningsselskabet, der i den Anledning lovede et Bidrag af 1000 Kr. en Gang for alle til Konsulentens Uddannelse. Pladsen blev derefter opslaaet ledig, og man antog til denne Stilling cand. polyt. Madsen. Han skulde derefter uddannes, og da hans Uddannelsestid var forbi, blev der nedsat et Udvalg, som skulde have med hele denne Sag at gøre. Senere — det var vistnok i 1897 — har Ministeriet faaet bevilget 1500 Kr. til Hjælp ved Lønningen af denne Konsulent, ligesom Staten tilskød et Beløb til Dækning af Konsulentens Rejseudgifter. — Efter Overenskomst mellem Andelsslagteriernes Fælleskontor og Konsulenten fratraadte denne den 1. Juni Stillingen. Andelsslagterierne have endnu ikke taget endelig Bestemmelse om, hvor vidt denne skal søges besat paany.

C. Forslag fra Præsidiets.

- a) Virksomhedsplan for Aaret 1908—1909.
- b) Budget for Aaret 1908—1909.

Kasserer *Larsen*: M. H. t. Virksomhedsplanen er der ingen Forandring fra tidligere Aar, saa der er formentlig ingen Anledning til at gennemgaa den nærmere. I Budgetforslaget er der derimod nogle Forandringer fra forrige Aar. Paa Konto I. A. 16 er der foreslaaet en Forhøjelse af 200 Kr. i Sammenligning med det, der er bevilget for indeværende Aar; denne forøgede Udgift fremkommer som Følge af den Forbindelse, der er etableret med Selskabets Læresteder. Paa Konto I. A. 20, Lønninger og Enkeunderstøttelser, er der en lille Nedgang, der begrundes i, at Pensionen til Bud Andersens Enke er gaaet ned med 30 Kr. Konto I. A. 22, Kontoret, er en Sammendragning af 4 Konti, der tidligere vare opførte hver for sig. Paa den samlede Kontos Størrelse er der ingen Forandring fra i Fjor. Under Konto I. B. 2 er foreslaaet som Indtægt og Udgift 5000 Kr., hvilket er 2000 Kr. mere end for indeværende Aar som Følge af det forøgede Statstilskud. Af Konto II. A. 1 ses det, at Selskabets Gæld den 1. April 1908 forventes at være 6000 Kr., som vil være at indfri i det kommende Aar, og af Konto II. A. 2 ses det, at det i den Anledning vil være nødvendigt for Selskabet i det kommende Aar at stifte nyt Laan paa 5370 Kr. Under Konto II. B. 16 er opført som Indtægt og Udgift Renter af et nyt Legat, som Selskabet har faaet til Bestyrelse; men Stifterens Navn offentliggøres endnu ikke. Det samlede Budget balancerer med 98,568 Kr.

Præsidenten: Jeg véd ikke, om nogen af d'Hrr. ønsker yderligere Oplysninger om det saaledes forelagte Budget? Hvis ikke, anmoder jeg d'Hrr. om at approbere Virksomhedsplanen og Budgettet, som de ere forelagte. (Ophold.) Da ingen udtale sig derimod, tør jeg gaa ud fra, at disse ere approberede.

Hermed er Dagsordenen udtømt; jeg skal endnu kun forespørge, om der er noget, som nogen af d'Hrr. endnu maatte ønske fremdraget til Behandling uden for Dagsordenen? (Ophold.) Da dette ikke er Tilfældet, er Mødet hermed sluttet.